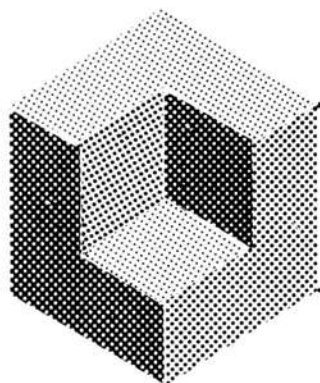

CD-ROM □ Hírek □ CD-ROM □ Hírek

CD-ROM-bemutató az MTA Könyvtárában

A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára az Akadémiai Közgyűléshez kapcsolódóan számítógépes bemutatót tartott számítógépes szakirodalmi információs szolgáltatásairól. Ezen az ASCA és ASCATOPICS szolgáltatás új változata és az MTA Természettudományos Publikációs Adatbankja mellett bemutatta a legújabb szerzeményét, a lézerlemez szakirodalmi adatbázisokat is, köztük a *Dissertations Abstracts* adatbázist és a *Library of Congress* katalógusát. Tudomásunk szerint ez volt hazánkban az első CD-ROM-bemutató.

A bemutatót 1988. május 9–13-án a közgyűlés résztvevői tekinthették meg, 16–17-én pedig a szakmai nagyközönség.

T. A.

Tömeges használatban a CD-ROM

A CD-ROM használata már tömegessé vált. Eddig több mint 200 000 CD-ROM olvasót adtak el a világon. Az elkészült CD-ROM kiadványok száma már meghaladja az 1300 címet, ezekből mintegy 300 került nyilvános forgalomba.

/Database, 11. köt. 3. sz. 1988. p. 106.

Datapro Directory of On-line Services, 1988. jún. p. 2./

Idén másfélszeresére nő a CD-ROM-felhasználás

A *Research Publications* reprezentatív felmérést készített a CD-ROM-felhasználásról a felhasználók zömét adó Egyesült Államokban. A felmérés szerint a CD-ROM-felhasználók száma az idén várhatólag 54%-kal nő, 1990-re pedig már minden második professzionális információkereső szakember CD-ROM-felhasználó lesz.

/Online, 12. köt. 3. sz. 1988. p. 90./

Tesztelik a CD-ROM lemezek élettartamát

A *New Scientist*ben és a *The Guardian*ban nemrég megjelent írások kétségbe vonták, hogy a CD-ROM lemezek élettartama valóban elérné az ígért tíz évet. Válaszul a *British Library* és a *Plasmon Data Systems* nevű kompaktlemez-gyár gyorsított klimatikus vizsgálatot indított a lemezek tárolási élettartamának egzakt meghatározására. A kísérleti program első részében ciklikusan változó hőmérséklet és légnedvesség alatt vizsgálják a lemezeket. A második részben a biztató kezdeti eredményeket adó Plasmon-lemezeket még szigorúbb vizsgálatnak vetik alá.

A *Nimbus* nevű kompaktlemez-gyár azzal válaszolt a támadásokra, hogy ő száz évre garantálja a lemezeit.

/Information World Review, 28. sz. 1988. júl. – aug. p. 19./

CD-ROM a fejlődő országoknak – ENSZ-támogatással

Az ENSZ Népesedési Alap ideális eszköznek tartja a CD-ROM-ot azokban a fejlődő országokban, amelyeknek gondot okoz a távközlési kapcsolat, és nem kapcsolódhatnak be az online forgalomba. Ezért finanszírozza a *Popline* nevű adatbázis CD-ROM-ra vitelét. Ez az adatbázis a népesedési, családtervezési kérdések és az ezekkel rokon területek szakirodalmát dolgozza fel, és kimondottan a fejlődő országok számára készül. A CD-ROM lemez öszre jelenik meg belőle a SilverPlatter kiadásában.

/Information World Review, 28. sz. 1988. júl. – aug. p. 19./

Felgyorsul a DIALOG OnDisc program

Az OnDisc program felgyorsulásával a DIALOG a jelentős CD-ROM-kiadók közé kerül. A kétlemezes ERIC (1966–88), a jelenleg egylemezes (1984–88), de még idén két lemezre (1980–88) bővülő NTIS és a jelenleg kétlemezes (1987–88), de még ugyancsak idén öt lemezre (1984–88) bővülő MEDLINE után kapható már egy lemezen a STANDARD AND POOR'S CORPORATIONS, és még a harmadik negyedévben kapható lesz az ugyancsak egylemezes AGROBUSINESS is.

/Database, 11. köt. 3. sz. 1988. p. 74–76./

CD-ROM ABI/Inform

A University Microfilms International kiadta az ABI/Inform, az üzleti és vezetési szakirodalmi információk egyik legfontosabb adatbázisa CD-ROM-változatát. A kompakt optikai lemezes változat az adatbázis legutóbbi ötévi anyagát tartalmazza, és kéthavonta aktualizálják.

/Online, 12. köt. 3. sz. 1988. p. 92./

Újabb soknyelvű CD-ROM szótár

A soknyelvű szótárak perspektivikus terepet jelentenek a CD-ROM kiadványok számára. Ezt demonstrálja az a CD-ROM-on kiadott kilencnyelvű szakszótár is, amelyet TERMDOK néven most jelentett be a Microinfo. A szótárát egy svéd intézmény állította össze, alapnyelve a svéd. 26 különböző szakterület 25 000 szavának és kifejezésének összesen mintegy 100 000 megfelelőjét tartalmazza az adatfeldolgozástól a papírgyártáson és a hőkezelésen át az atomenergiáig. A szótárban szereplő nyelvek száma szakterületenként különböző. A legszegényebb az erdőgazdasági rész: a svéd szavaknak csak az angol megfelelőit tartalmazza. A leggazdagabb rész a geológia: a svéd kifejezések mellett tartalmazza angol, francia, spanyol, dán, norvég, finn és német megfelelőiket. Hétnyelvű szekció a műanyagoké és gumié, az ergonómiáé, a textilé, a közzettechnológiáé, az építőipari üvegeké, a korrózióé, a hulladékkezelésé és a betoné. Kilencedik nyelvként egyes szakkifejezések orosz megfelelője is megtalálható a szótárban. A keresőszoftver bármelyik nyelvből lehetővé teszi a keresést.

/CD-ROM Newsletter, 4. sz. 1988. máj. p. 4./

A Science Citation Index

CD-ROM-változata többet tud, mint az online adatbázis

Az Institute for Scientific Information (ISI) meghirdette az előfizetést a Science Citation Index (SCI) CD-ROM kiadására. A legnagyobb, több millió rekordos adatbázisok közül (a Medline és az NTIS után) ez a harmadik, amely kompakt optikai lemezre kerül.

A CD-ROM-változatban eddig kiadott bibliográfiai adatbázisok tartalmilag ugyanazt nyújtották, mint a már bevezetett online változat, a kompakt lemezes változat előnyei csak a technikából eredtek. Az ISI most az SCI CD-ROM kiadásában *tartalmi többletet* is nyújt. Ez a többlet a "rokon rekordok" ("related records") szerinti keresés lehetősége. Két rekordot akkor tekintenek "rokon"-nak, ha a megfelelő folyóiratcikkek *hivatkozási listájában közös tételek vannak*. Ez az eddig megszokottaktól gyökeresen eltérő, alapvetően új szakirodalom-kutatási lehetőséget jelent, hasznos kiegészítője lehet a bármely más bibliográfiai adatbázisban végzett téma szerinti keresésnek.

A SCI CD-ROM kiadása jelenleg három – külön-külön megvásárolható – évet fog át. Az 1986-os és 1987-es évfolyam lezárt állomány. Az idei év anyagát *negyedévenként* aktualizálják, az utolsó, egész évi anyagot hordozó lemez véglegesen az előfizetőnél marad. Egy év anyaga két – egymástól függetlenül használható – lemezen helyezkedik el, az egyik a téma szerinti, "rokon rekordok" szerinti, szerzők, intézmények, nyelvek, folyóiratok szerinti keresésekre használható, a másik az idézett-ségkeresésre.

Az ISI jelentős árkedvezményt ad az SCI nyomtatott változata előfizetőinek: ők az 1988-as és 1987-es lemezeket féláron, az amúgy is olcsóbb 1986-ost a teljes ár 60%-áért kaphatják meg. Ugyancsak 50%-os kedvezményt kapnak a több példányt vásárlók a második és további példányokra.

/Institute for Scientific Information prospektus/

Nyilvános könyvtári hálózat katalógusa CD-ROM-on

Az Egyesült Államok Rhode Island államában egy nyilvános könyvtári hálózat CD-ROM-ra viszi katalógusát. Ehhez 111 CD-ROM munkaállomást rendeltek. Hasonló rendeltetést írt alá egy Bordeaux környéki francia könyvtári hálózat mintegy száz munkaállomásra, amelyeket két éven belül még ugyanennyi követ majd.

/Information World Review, 28. sz. 1988. júl.–aug. p. 6./

Új MS-DOS kiterjesztés a CD-ROM kezelésére

A Microsoft bejelentette a CD-ROM kezelésére általa forgalmazott MS-DOS kiterjesztés újabb, 2.0 jelű változatát. Ez az MS-DOS 3.1 vagy magasabb változatokkal működik, és a karakteres adatokkal keverve felírt hang- és grafikus információt (vagyis a CD-I formátumot) is kezelni tudja. Képes mind a High Sierra-formátum, mind az annál is újabb ISO 9660 nemzetközi szabvány szerinti formátum kezelésére. Mindezek mellett még a japán Kanji karakterkészletet is kezeli.

/Online, 12. köt. 4. sz. 1988. p. 98./

CD-ROM szoftver interfész a PS/2-höz

A Hitachi módosított szoftvert hozott ki az általa gyártott CD-ROM interfészhez. Ez a régi IBM személyi számítógépek (PC/XT, PC/AT) és a velük kompatibilis gépek mellett már az IBM új sorozatának legkisebb modelljéhez (IBM Personal System/2 Model 30) is megoldja a CD-ROM-olvasó csatlakoztatását az interfészkártya módosítása nélkül. Rövidesen megoldják a PS/2 sorozat magasabb modelljeinek CD-ROM-csatlakoztatási problémáját is.

/CD-ROM Newsletter, 4. sz. 1988. máj. p. 2./

Bemutatták a CD-I-t, de a DV-I-é a jövő

A márciusban Seattle-ben tartott CD-ROM-konferencián a Philips és a Sony végre bemutatta a régóta várt CD-I (Compact Disk—Interactive) rendszert, de a közönség reakciójából úgy tűnik, hogy már elkésett. Az érdeklődés ugyanis egyértelműen a General Electric ugyancsak ott bemutatott DV-I (Digital Video—Interactive) rendszere iránt nyilvánult meg, amelyhez már csatlakozott a Lotus, az Intel és Microsoft is. Míg a CD-I csak karakteres adatokat, hangot és állóképet tud tárolni, addig a DV-I mindezek mellett még teljes értékű videomozgóképeket is. Pillanatnyilag úgy tűnik, hogy a DV-I válik majd a kombinált tartalmú interaktív kompakt optikai lemezek szabványává.

/Online, 12. köt. 4. sz. 1988. p. 97./

CD-ROM-olvasó a boltból: AppleCD SC és Hitachi CDR—1503S

Az Apple is belép a CD-ROM-olvasó készülékek gyártói közé. Az Apple IIe, Apple IIGS és Macintosh mikroszámítógépekhez csatlakoztatható *AppleCD*

SC-t, amelyet márciusban a Seattle-ban tartott CD-ROM konferencián mutattak be, az első olyan CD-ROM-olvasónak szánták, amely a kiskereskedelembe, boltban kapható. Időközben azonban a Tandy bolthálózat bejelentette, hogy 35 000 boltjában árusítani kezdi a Hitachi CDR—1503S olvasót.

Kimondottan az új AppleCD SC olvasóra tervezett adatbázis lesz a Facts On File, Inc. *Public Domain Software on File* adatbázisának CD-ROM-változata, amely az Apple II sorozatra írt szoftvert tartalmaz. Már bejelentették, hogy AppleCD SC-változatban is elkészül a Facts On File, Inc. *Facts On File News Digest* adatbázisa, a Grolier, Inc. *Electronic Encyclopedia* kiadványa, valamint a *Highlighted Data* két CD-ROM kiadványa, a *Merriam-Webster's Ninth New Collegiate Dictionary* és az *Electronic Map Cabinet*. A SilverPlatter is bejelentette, hogy júliusig elkészíti keresőszoftverje Macintosh-változatát.

/Online, 12. köt. 4. sz. 1988. p. 97—98.

CD-ROM Newsletter, 4. sz. 1988. máj. p. 2.

Database, 11. köt. 3. sz. 1988. p. 77, 107—108./

Hálózatba köthető a CD-ROM

A Meridian Data, Inc. két új terméket jelentett be. A *CD NET* nevű készülék segítségével három CD-ROM-olvasó köthető be a felhasználó helyi számítógép-hálózatába, a *CD Server* nevű készülék segítségével pedig hat. Így a helyi hálózaton keresztül sok felhasználó fér hozzá ugyanahhoz a CD-ROM lemezhez.

/Online, 12. köt. 4. sz. 1988. p. 98./

A kompakt lemezzel kompatibilis újíráható optikai lemez

A Tandy Corporation bejelentette, hogy 1990-re *Tandy Thor-CD* néven olyan törölhető és újíráható optikai lemezes készüléket hoz forgalomba, amely a kompakt lemezekkel kompatibilis. A Tandy Thor-CD berendezésen felírt lemez bármelyik kompakt-lemez-lejátszón vagy CD-ROM-olvasón lejátszható lesz. A készüléket elsőnek a hanglemez-es változatban akarják piacra dobni, mégpedig a tehetősebb nagyközönség számára is megfizethető 500 dollár körüli áron. Egyes szakemberek szerint ha a Tandy beváltja ígéretét, akkor ezzel elvágja a digitális kassza magnó jövőjét.

/Online, 12. köt. 4. sz. 1988. p. 11./

Összeállította: Válas György

Készítették: Telcs András, Válas György